

	Силабус освітнього компонента (ОК) «МЕТОДИКА І АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ З ІСТОРІЇ ТА АРХЕОЛОГІЇ» Галузь знань: В Культура, мистецтво та гуманітарні науки Спеціальність: В 9 Історія та археологія Освітня програма: Історія (мова навчання – українська) Рівень вищої освіти: другий (магістерський) Рік навчання: 2026-2027 Семестр: 1
Структурний підрозділ	Кафедра історії України, історичний факультет
Викладач: 	ПІБ: Філінюк Анатолій Григорович Посада: професор кафедри історії України Науковий ступінь: доктор історичних наук Вчене звання: професор afilinyuk@ukr.net Робоче місце: навчальний корпус № 2 (вул. Татарська, 14), кафедра історії України. Профайл викладача: https://histua.kpnu.edu.ua/anatolii-hryhorovych-filiniuk/ https://scholar.google.com.ua/citations?user=aTEFJ0QAAAAAJ&hl=uk&oi=ao https://uk.wikipedia.org/wiki/Філінюк_Анатолій_Григорович https://science.kpnu.edu.ua/naukovtsi/filiniuk-anatolij-hryhorovych/ http://irbis-nbuv.gov.ua/ASUA/0007422
Лінк на освітній контент дисципліни	https://moodle.kpnu.edu.ua/course/view.php?id=1696
Статус дисципліни	обов'язковий освітній компонент професійної підготовки
Обсяг дисципліни, кредити ЄКТС / години	3 кредити ЄКТС / 90 год.
Мова викладання	українська
Форми навчання	очна
Політика дисципліни	<u>Академічна доброчесність.</u> Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її не зарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману. URL: https://integrity.kpnu.edu.ua/ <u>Відвідування занять.</u> Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися термінів виконання усіх видів робіт, передбачених курсом. «Положення про організацію освітнього процесу в КПНУ імені Івана Огієнка». URL: https://drive.google.com/file/d/1ZbMN35h-7ZSJBBOVvL2bTCaLtRbcQA86/view <u>Неформальна / інформальна освіта.</u> У випадку, якщо здобувач освіти отримав знання у неформальній та/або інформальній освіті, зарахування результатів навчання здійснюється згідно «Порядку визнання в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти (нова редакція)», зокрема, якщо їх тематика відповідає змісту навчальної дисципліни (окремій темі). URL: https://drive.google.com/file/d/19GCSM3y-K496gs8RQJp0mO9FjUJumB4T/view
Що будемо вивчати?	Систему та класифікацію методів, засобів і прийомів реалізації наукових досліджень з історії та археології; рівні та етапи науково-пізнавальної діяльності історика; методику і техніку наукового дослідження; методику роботи з

	науковою літературою; методику пошуку, опрацювання і використання історичних джерел; етику наукової роботи, сутність, компетентності з академічної доброчесності та принципи її дотримання.
Чому це треба вивчати?	Озброєння здобувачів вищої освіти цілісними уявленнями, про можливості сучасного методичного інструментарію для реалізації дослідницьких і професійних проєктів та уміннями їх застосовувати при виконанні наукових проєктів; формування у кожного здобувача дослідницької культури та мотивації до послідовної та систематичної роботи з науковою літературою і джерелами за встановленими в науковому середовищі правилами і вимогами; засвоєння ними професійного розуміння сутності, ролі й значення академічної доброчесності та шкідливості академічного шахрайства і порушень; вироблення навичок наукової творчості та імунітету до будь-яких проявів навмисного і ненавмисного плагіату, самоплагіату, фальсифікацій чи фабрикацій у дослідженнях з історії та археології на основі дотримання принципів академічної доброчесності.
Яких результатів можна досягнути?	Очікувані результати навчання з дисципліни: ПРН 01. Аналізувати теоретичні та методологічні проблеми сучасної історичної науки, критично оцінювати стан проблеми та результати останніх досліджень. ПРН 02. Здійснювати рецензування, коментування, анотації наукових, науково-популярних, освітніх та публіцистичних текстів, які стосуються питань історії та археології. ПРН 03. Розробляти й реалізовувати історичні й міждисциплінарні проєкти з урахуванням сучасних методологічних підходів. ПРН 05. Планувати і виконувати наукові дослідження у сфері історії та археології, висувати та перевіряти гіпотези, обирати методи дослідження, аналізувати результати, обґрунтовувати висновки.
Як можна використати набуті знання та уміння?	Дисципліна сприяє формуванню у студентів таких компетентностей: Інтегральна компетентність. Здатність розв'язувати складні задачі дослідницького та/або інноваційного характеру в галузі історії та археології. Загальні компетентності (ЗК). ЗК 01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК 02. Здатність працювати автономно. ЗК 03. Здатність спілкування державною мовою як усно, так і письмово. ЗК 05. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності). ЗК 07. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт. ЗК 09. Здатність приймати обґрунтовані рішення. Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК). СК 01. Здатність виявляти та досліджувати історичні й археологічні джерела різних видів, аналізувати наукові тексти, узагальнювати інформацію. СК 02. Здатність здійснювати історичні й археологічні дослідження з визначеної тематики, в тому числі використовуючи методологічний інструментарій інших гуманітарних і соціальних наук. СК 05. Здатність розробляти і реалізовувати наукові та прикладні проєкти у сфері історії, археології та/або дотичні до них міждисциплінарні проєкти. СК 08. Здатність працювати в міжнародному контексті і реалізовувати спільні проєкти у сфері історії та/або археології з європейськими та євроатлантичними інституціями. СК 10. Усвідомлення принципів академічної доброчесності та норм професійної етики.
Зміст дисципліни	Сутність та особливості наукового дослідження з історії та археології, підходи, принципи, методика, емпіричний і теоретичний рівні й загальнонаукові та конкретно-історичні методи, прийоми, засоби їх реалізації; джерела і факти історичних та археологічних досліджень; методика роботи з архівними, опублікованими, матеріальними, усними джерелами, науковою літературою й формування репрезентативної джерельної бази; інформаційне забезпечення наукового дослідження; структура, теоретичні підходи, принципи і методи історичного дослідження; технологія, вимоги та методичні засади оформлення і процедури захисту магістерської роботи; етичний кодекс й інструменти підвищення його ефективності; етика наукової роботи; поняття академічної доброчесності, компетентності з академічної доброчесності й методика підтримки її принципів; основні види порушень академічної доброчесності,

	академічна відповідальність і санкції за порушення академічної доброчесності; порядок виявлення та встановлення фактів порушення академічної доброчесності; особливості перевірки магістерських робіт на академічний плагіат; нормативно-правове забезпечення дотримання принципів академічної доброчесності.
Методи навчання	Словесні, наочні методи; дедуктивний, індуктивний, аналітичний методи, порівняння, узагальнення, конкретизація; пояснювально-ілюстративний, демонстрація, проблемного викладу матеріалу (дискусійна панель тощо), технології дистанційного навчання.
Інформаційне забезпечення	Рекомендована література Основна: 1. Академічна доброчесність: проблеми дотримання та пріоритети поширення серед молодих вчених: кол. моногр. / [за заг. ред. Н. Г. Сорокіної, А. Є. Артюхова, І. О. Дегтярьової]. Дніпро : ДРІДУ НАДУ, 2017. 170 с. 2. Данильян О. Г., Дзьобань О. П. Методологія наукових досліджень: підруч.. Харків: Право, 2023. 488 с. 3. Лях С. Р. Методологія історії: класика і практика: навч. посіб. Запоріжжя : Видавничий дім «Гельветика», 2021. 130 с. 4. Методологія та організація наукових досліджень : навч. посіб. / [І. С. Добронравова, О. В. Руденко, Л. І. Сидоренко та ін. ; за ред. І. С. Добронравової (ч. 1), О. В. Руденко (ч. 2)]. Київ : ВПЦ «Київський університет», 2018. 607 с. 5. Міжнародні правила цитування та посилання в наукових роботах : метод. реком. / [авт.-уклад.: О. Боженко, Ю. Корян, М. Федорець ; редкол.: В. С. Пашкова, О. В. Воскобойнікова-Гузєва, Я. Є. Сошинська, О. В. Башун, О. М. Бруй; Науково-технічна бібліотека ім. Г. І. Денисенка Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»; Українська бібліотечна асоціація]. Київ : УБА, 2016. 117 с. 6. Філінюк А. Г., Кліщинський П. В. Методика наукових досліджень з історії та політології для студ. і магістр. спец. «Історія» і «Політологія» денної і заочної форм навчання закл. вищ. освіти. Вид. 3-тє доп. і перероб. Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Поділ. нац. ун-т, 2023. 128 с. Допоміжна: 1. Академічна доброчесність, відкрита наука та штучний інтелект: як створити доброчесне освітнє середовище : збірник есе програми підвищення кваліфікації / [упоряд.: А. Артюхов, М. Віхляєв, Ю. Волк. 18 вересня – 18 жовтня 2023 р.]. Львів – Торунь : Liha-Pres, 2023. 524 с. 2. Авторське право і суміжні права в Європі: монографія / [Ю. М. Капіца, С. К. Ступак, О. В. Жувака]. Київ : Логос, 2012. 696 с. 3. Арьес Ф. Время истории / [пер. с фр. и примеч. М. Неклюдовой]. Москва : ОГИ, 2011. 304 с. 4. Бондаренко С. В. Авторське право та суміжні права. Київ : Ін-т інтел. власн. і права, 2008. 288 с. 5. Важинський С. Е., Щербак Т. І. Методика та організація наукових досліджень : навч. посіб. Суми : СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2016. 260 с. 6. Дударев І. М., Кузьмін О. В. Практикум з методології наукових досліджень: навч. посіб. Київ: ОЛДІ Плюс, 2023. 6. Колоїз Ж. В. Академічне письмо та риторика : практикум. Кривий Ріг : КДПУ, 2018. 196 с. 7. Кочубей А. В., Олексін Ю. П. Методичні вказівки до практичних занять і самостійного вивчення навчальної дисципліни «Основи наукових досліджень і академічна доброчесність» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня за освітньо-професійною програмою «Середня освіта (Історія)» спеціальності 014.03 «Середня освіта (Історія)» денної та заочної форми навчання. Рівне : НУВГП, 2024. 24 с. 8. Ладанюк А. П., Власенко Л. О., Кишенько В. Д. Методологія наукових досліджень : навч. посіб. Київ : Ліра-К, 2020. 352 с. 9. Майбутнє минулого : нові підходи до української історії / [ред. С. Плохій]. Кембридж, Массачусетс : Вид-во Гарвардського ун-ту, 2016. 506 с. 10. Методичні рекомендації з підтримки принципів академічної доброчесності // URL: https://new.meduniv.lviv.ua/uploads/repository/else/quality_dept/07.Академічна

	_добросовісність/03.Методичні_рекомендації..pdf 11. Омельчук С. Бути чесним у навчанні й науці: експрес-курс з академічної доброчесності для здобувачів вищої освіти : навч. посіб. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2021. 80 с. 12. Основи наукових досліджень : навч. посіб. / [за заг. ред. Т. В. Гончарук]. Тернопіль, 2014. 272 с. 13. Рускуліс Л. Академічна доброчесність: навч-метод. посіб. Миколаїв : Іліон, 2022. 86 с. 14. Семенов О. М., Фаст О. Л. Академічне письмо: лінгвокультурологічний підхід: навч. посіб. Суми : СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2015. 220 с. 15. Стефанюк Г. В. Теорія і методика наукових досліджень : опорні конспекти лекцій, глосарій і самостійна робота: навч.-метод. посіб. для студ. денної і заочної форм навчання спец. 032 «Історія та археологія». Івано-Франківськ : ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», 2018. 132 с. 16. Уведення в науково-педагогічну діяльність: навч. посіб. / [В. В. Іваненко, Г. Г. Кривчик, І. С. Накашидзе]. Дніпро : ЛІРА, 2018. 120 с. 17. Ходаківський Є. І. Інтелектуальна власність : економіко-правові аспекти: навч. посіб. / [Є. І. Ходаківський, В. П. Якобчук, І. Л. Литвинчук]. Київ : «Центр учбової літератури», 2014. 276 с. 18. Хоружий Г. Ф. Академічна культура: цінності та принципи вищої освіти. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2012. 320 с. 19. Шевчук З. С. Дотримання принципів академічної доброчесності та культури – дієвий інструмент формування компетентного фахівця закладу вищої освіти // <i>Проблеми дидактики історії</i>: збірник наукових праць. Кам'янець-Подільський, 2020. Вип. 11. С. 167–171. 20. Шевчук З. С. Проблема академічного плагиату в освітньо-науковому просторі. <i>Проблеми дидактики історії</i>: збірник наукових праць. Кам'янець-Подільський, 2021. Вип. 12. С. 190–195. 21. Шкіцька І. Ю. Основи академічної доброчесності. Практикум : навч.-метод. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Тернопіль : ТНЕУ, 2018. 64 с. - Шліхта Н., Шліхта І. Основи академічного письма : метод. реком. та програма курсу. Київ, 2016. 61 с. 22. Ястремська О. О. Інтелектуальна власність : навч. посіб. Харків : Вид-во ХНЕУ, 2013. 124 с. 23. Theories of History. History Read across the Humanities / Edited by Michael J. Kelly and Arthur Rose. London: Bloomsbury academic, 2018. 263 p. Інформаційні ресурси 1. Сайт Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського // URL: http://www.nbuv.gov.ua/ 2. Сайт Національної Парламентської бібліотеки України // URL: http://www.nplu.kiev.ua/ 3. Сайт Інституту історії України НАН України // URL: http://history.org.ua/uk 4. Сайт Інституту археології НАН України // URL: https://iananu.org.ua/pro-institut 5. Сайт Центрального державного архіву вищих органів влади і управління України // URL: https://tsdavo.gov.ua 6. Сайт Центрального державного архіву громадських об'єднань України // URL: https://tsdahou.archives.gov.ua 7. Сайт Центрального державного історичного архіву України. м. Київ. URL: https://cdiak.archives.gov.ua 8. Сайт Центрального державного історичного архіву України. м. Львів // URL: https://tsdial.archives.gov.ua 9. Сайт Державного архіву Хмельницької області // URL: https://dahmo.gov.ua 10. Інформаційні бюлетені «Академічна доброчесність Infobulletin» від проекту «Ініціатива академічної доброчесності та якості освіти» (Academic Integrity and Quality Initiative – Academic IQ) // URL: http://surl.li/eqhgb
Обсяг (години) та види занять	Лекційні заняття (16 год.), семінарські заняття (14 год.), самостійна робота (60 год.).

Система оцінювання результатів навчання	Основними методами контролю відповідно до критеріїв оцінювання знань здобувачів освіти та ефективності засвоєння ними курсу ґрунтується на таких формах участі студентів у освітньому процесі, які підлягають поточному контролю: виступ з основного питання на семінарському занятті, модульна контрольна, самостійна робота (аналітичне завдання). Підсумковою оцінкою є залік.							
	Розподіл балів, які отримують студенти							
	<table><tr><td>Аудиторна робота</td><td>Самостійна робота</td><td>МКР</td><td rowspan="2">Сума балів</td></tr><tr><td>40</td><td>20</td><td>40</td></tr></table>	Аудиторна робота	Самостійна робота	МКР	Сума балів	40	20	40
	Аудиторна робота	Самостійна робота	МКР	Сума балів				
40	20	40						
100								
Критерії оцінювання знань, умінь, навичок студентів на навчальних заняттях	Оцінювання на семінарських заняттях відбувається за 12 бальною системою відповідно до критеріїв визначених «Положенням про рейтингову систему оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка»							
	Максимальний бал оцінки поточної успішності здобувачів вищої освіти на навчальних заняттях рівний 12.							
	1 бал: Здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на рівні засвоєння окремих фактів без зв'язку між ними: відповідає на запитання, які потребують відповіді «так» чи «ні». Здобувач порушує принципи академічної доброчесності.							
	2 бали: Здобувач вищої освіти мало усвідомлює мету навчально-пізнавальної діяльності, робить спроби розповісти суть заданого матеріалу, проте відповідає лише за допомогою викладача на рівні «так» чи «ні». Здобувач порушує принципи академічної доброчесності.							
	3 бали: Здобувач вищої освіти намагається аналізувати на основі елементарних знань і навичок; виявляє окремі властивості; робить спроби виконання вправ, дій репродуктивного характеру; за допомогою викладача робить прості узагальнення. Здобувач порушує принципи академічної доброчесності.							
	4 бали: Здобувач вищої освіти володіє початковими знаннями, знає близько половини навчального матеріалу, здатний певною мірою відтворити його; орієнтується у поняттях, визначеннях; самостійне опрацювання навчального матеріалу викликає значні труднощі. Здобувач переважно дотримується принципів академічної доброчесності.							
	5 балів: Здобувач вищої освіти знає половину навчального матеріалу, розуміє сутність навчальної дисципліни, може дати визначення понять, категорій (однак з окремими помилками); вміє працювати з підручником, самостійно опрацьовувати частину навчального матеріалу; робить прості узагальнення але окремі висновки не логічні, не послідовні. Здобувач переважно дотримується принципів академічної доброчесності.							
	6 балів: Здобувач вищої освіти розуміє основні положення навчального матеріалу, може поверхнево аналізувати події, ситуації, робить певні висновки; відповідь може бути правильною, проте недостатньо осмисленою; самостійно відтворює більшу частину матеріалу; вміє застосовувати знання, користуватися додатковими джерелами. Здобувач переважно дотримується принципів академічної доброчесності.							
	7 балів: Здобувач вищої освіти правильно і логічно відтворює навчальний матеріал, оперує базовими теоріями і фактами, встановлює причинно-наслідкові зв'язки між ними; вміє наводити приклади на підтвердження певних думок; вміє самостійно користуватися додатковими джерелами; правильно використовує термінологію; здатен скласти таблиці, схеми. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.							
	8 балів: Знання здобувачем вищої освіти досить повні, він достатньо вільно застосовує вивчений матеріал; вміє аналізувати, робити висновки; відповідь повна, логічна, обґрунтована, однак з окремими неточностями; вміє самостійно працювати. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.							
9 балів: Здобувач вищої освіти вільно володіє вивченим матеріалом, вміє аналізувати і систематизувати інформацію, робить аналітичні висновки, використовує загальновідомі докази у власній аргументації; чітко тлумачить поняття, категорії, нормативні документи; формулює закони; може самостійно опрацьовувати матеріал, виконує прості творчі завдання; має сформовані типові навички. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.								

	<i>10 балів:</i> Здобувач вищої освіти володіє глибокими і міцними знаннями; може визначати тенденції та суперечності різних процесів; робить аргументовані висновки; практично оцінює сучасні тенденції, факти, явища, процеси; розв'язує творчі завдання; може сприймати іншу позицію як альтернативну; знає суміжні дисципліни; використовує знання, аналізуючи різні явища, процеси. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності. <i>11 балів:</i> Здобувач вищої освіти володіє узагальненими знаннями з навчальної дисципліни; вміє знаходити джерела інформації та аналізувати їх, ставити і розв'язувати проблеми, застосовувати вивчений матеріал для власних аргументованих суджень у практичній діяльності (диспути, круглі столи тощо); спроможний самостійно вивчити матеріал; оцінювати різноманітні явища, процеси; займає активну життєву позицію. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності. <i>12 балів:</i> Здобувач вищої освіти має системні, дієві знання, виявляє неординарні творчі здібності у навчальній діяльності; використовує широкий арсенал засобів для обґрунтування та доведення своєї думки; розв'язує складні проблемні завдання; схильний до системно-наукового аналізу та прогнозу явищ; уміє ставити і розв'язувати проблеми, самостійно здобувати і використовувати інформацію; логічно та творчо викладає матеріал в усній та письмовій формі; розвиває свої здібності й нахили; використовує різноманітні джерела інформації; моделює ситуації в нестандартних умовах. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.
Поточний контроль	Усне опитування, письмовий контроль, виконання самостійної роботи, індивідуальних наукових завдань, модульна контрольна робота
Підсумковий контроль	Залік
Локація	Згідно з розкладом (URL: https://kpnu.edu.ua/rozklad-zaniat/)